

Bērnu veselība un augšana no dzimšanas līdz 8 gadu vecumam

*Silvija Umbraško¹, Anīta Oginska¹, Oksana Koļesova¹,
Liāna Pļaviņa¹, Ilva Duļevska¹, Ruta Žagare¹,
Ludmila Gavričenkova¹, Imants Kalniņš²*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹Anatomijas un antropoloģijas institūts,

²Fizikas katedra

Ievads. Bērnu augšanas un attīstības procesu pētīšana ir visaktuālākā vecuma antropoloģijas problēma. Vispiemērotākā ir longitudinālā metode, ilgstoši novērojot vienu un to pašu bērnu vai bērnu grupu. Ilgstoši novērojumi ļauj iegūt precīzākus datus par vidējo augšanas rādītāju dinamiku dotajā populācijā kopumā. Pēc literatūras datiem augšanas periodā 75% meiteņu un 74% zēnu novēro vienu augšanas lēcieni jeb augšanas maksimumu. Divi augšanas paātrinājumi tiek novēroti 22–24% bērnu, bet dažiem pat trīs paātrinājumi.

Pēc bērnu augšanas un attīstības ātruma (pieaugums cm/gadā) izšķir trīs somatiskās attīstības tempus – paātrināto, vidējo un palēnināto tempu.

Darba mērķis. Longitudinālā pētījumā apsekot, mērīt un analizēt bērnu augšanu un veselības stāvokli.

Materiāls un metodes. Mūsu pētījumā līdz viena gada vecumam bērni tika apsekoti vienu reizi trīs mēnešos, bet sākot no divu gadu vecuma – vienu reizi gadā. Tādēļ kopā zēni tika mērīti 1248 reizes, bet meitenes – 1370 reizes. Pētījumā izmantotas tradicionālās R. Martina un K. Sallera izstrādātās (1957; 1966) antropometriskās metodes. Tika veikta arī aptauja par bērna veselības stāvokli, kustību aktivitāti. Mērījumi turpinās.

Iegūtie dati tika apstrādāti statistiski, izmantojot *SPSS* un *MS Excel* datorprogrammu.

Rezultāti. Mūsu pētījumā no bērna dzimšanas līdz astoņu gadu vecumam vidējais auguma garums zēniem ir palielinājies par 80,1 cm, meitenēm – par 79,9 cm. Augšanas paātrinājums tika novērots pirmajā dzīves gadā zēniem vidēji 26,4 cm, meitenēm – 25,6 cm. Turpmākajos gados šiem bērniem augšanas temps bija vienmērīgs un neatšķīrās pēc dzimuma.

No divu gadu vecuma līdz astoņiem gadiem mūsu pētāmie zēni vidēji gadā neslimoja 52% gadījumu, meitenes – 57% gadījumu. Biežāk slimoja zēni 3 un 4 gadu vecumā, meitenes 3, 4 un 6 gadu vecumā. Pētāmie bērni biežāk slimoja ar bronhītu, vīrusu infekcijām, angīnu un vējbakām. Septiņu un astoņu gadu vecumā puse apsekoto bērnu neslimoja.

Secinājumi. Longitudinālā pētījumā apsekotajiem bērniem 70% gadījumu novēro vidēju somatiskās attīstības tempu un 15% – paātrinātu somatiskās attīstības tempu. Apmēram puse apsekoto bērnu neslimoja.